

**Připomínky spolku Spolu, z. s.
k návrhu MŠMT na změnu vyhlášky č. 27/2016 Sb. (č.j. 32876/2020)
a k návrhu na změnu nařízení vlády č. 75/2005 Sb. (č.j. 32015/2020-2)**

Podstatou návrhu na změnu vyhlášky č. 27/2016 Sb. je určení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým může na základně rozhodnutí školského poradenského zařízení vzniknout nárok na poskytování podpůrného opatření asistent pedagoga a předmět speciálně pedagogické péče v závislosti na tom, jaký druh zdravotního handicapu tyto děti mají (I.). a na změnu ve stupni pedagogické intervence jako podpůrného opatření jen v 1. stupni (II.). Podstatou změny nařízení vlády je pak změnit poměr přímé a nepřímé pedagogické činnosti, pokud škola poskytuje pedagogickou intervenci jako podpůrné opatření v 1. stupni (III.).

K určení dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „SVP“), kterým může na základně rozhodnutí školského poradenského zařízení (dále jen „ŠPZ“) vzniknout nárok na poskytování podpůrného opatření (dále jen „PO“) asistent pedagoga (dále jen „AP“) nebo předmět speciálně pedagogické péče (dále jen „PSPP“) v závislosti na tom, jaký druh zdravotního handicapu tyto děti mají, spolek uvádí (I.):

- AP a PSPP jsou PO, která mají podle školského zákona sloužit v případě odborně identifikované a vyhodnocené potřeby všem dětem se SVP k naplnění jejich vzdělávacího potenciálu, nejen těm se zdravotními handicapu, a to ještě jen s některými. V případě PO PSPP v příloze č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb., došlo navíc snížením počtu hodin ke shodě v časové dotaci u 2. a 3. stupně – vždy 1 hod(?), tj. není rozdíl v množství PO ve 2. a 3. stupni. (viz PO II. 6. 2 A a PO III. 7. 1 A)
- Kategorie SVP není podle školského zákona už více než čtyři roky vázána na zdravotní handicap, nebo dokonce na jednotlivé druhy právě proto, že není možné předem jednoznačně a přesně určit, jakou podporu bude či nebude konkrétní dítě potřebovat. Už vůbec není možné předvídat, jak bude tato individuálně sestavovaná podpora v průběhu vzdělávání vypadat a v jakých etapách se bude či nebude obměňovat. Není proto možné předem říci, že děti s konkrétními druhy zdravotních handicapů AP nebo PSPP jako PO nepotřebují či potřebovat nebudou.
- Nefunkčnost tohoto dělení dětí podle druhu handicapu včetně tzv. sociálního se ukázala jako slepá cesta v letech 2005 až 2016, kdy dítě se SVP bylo formálně považováno za dítě méně schopné, nikoliv za dítě, které potřebuje kvůli své odlišnosti jiné nebo individualizované pedagogické postupy a přístupy.
- Tento přístup typologického zautomatizování práce s dětmi přetrvává, bohužel, i v současnosti v nezanedbatelné míře. Následkem tohoto dochází ke snížení efektu poskytované podpory, která má směřovat k naplnění vzdělávacího potenciálu, nikoliv k poskytování „úlev“ dítěti (u dětí s vysoce individualizovanou potřebou dokonce až k rezignaci na edukaci).

- Neřešena je otázka zajištění rovného zacházení a ochrany před diskriminací v přístupu ke vzdělání a při vzdělávání z důvodu dlouhodobě či trvale nepříznivého zdravotního stavu, kdy některým dětem budou a některým dětem nebudou poskytovány konkrétní druhy PO jako součást bezplatné veřejné služby vzdělávání.
- Jestliže dochází v praxi k používání PO AP i k jiným než vzdělávacím účelům, hlavně kvůli potřebě provádění tzv. parazdravotnických činností, pak se nejedná o speciální vzdělávací potřebu. Ze své činnosti má spolek poznatek, že o zajištění AP tzv. přes ŠPZ či dokonce osobní asistence v některých případech žádají školy po rodičích dětí a ŠPZ tomuto „požadavku“ vyhovují.

Ke změně ve stupni pedagogické intervence (dále jen „PI“) jako podpůrného opatření jen v 1. stupni spolek uvádí (II.):

- PO v 1. stupni poskytuje dětem podle svého uvážení škola. Nejde o závazné rozhodnutí, ale pouze o názor školy. PO PI v 1. stupni se tak přirozeně stane nástrojem dalšího posílení nerovností ve státním standardu veřejné služby, protože škola přirozeně nebude poskytovat podporu (a dělat další práci s potřebnými dětmi bez finančního zajištění) tam, kde bude mít subjektivní názor (podložené odůvodnění není potřebné), že podpora není efektivní. Toto posouzení přitom škole nepřísluší, škola má děti vzdělávat tak, aby dosáhly svého vzdělávacího maxima (i s využitím podpůrných opatření), a nikoliv posuzovat, jestli má či nemá smysl konkrétní dítě/děti vzdělávat a jak.
- PI je PO, které má sloužit v případě potřeby všem dětem se SVP k naplnění jejich vzdělávacího potenciálu, nikoliv jen jako náhrada za nedostatečnou domácí přípravu či k rozvoji učebního stylu. PO PI má současně fungovat např. také pro financování skupin pro mimořádně nadané děti podle § 27 vyhlášky č. 27/2016 Sb. nejen v základním, ale i středním školství a má se používat k rozvoji metakognitivních schopností a učebních stylů i těchto dětí. Tyto skupiny nelze zaměňovat za třídy s rozšířenou výukou podle § 9 vyhlášky č. 48/2005 Sb., které nejsou nijak systémově financovány, mohou fungovat jen v základním školství a nejsou a ani nemohou být určeny pro poskytování PO PI.
- Jde o omezení účelu tohoto PO. Účel je vymezen ve školském zákoně a není možné ho měnit změnou podzákoného právního předpisu. Určení pedagogického pracovníka, který může provádět PI, je navíc navrženo negativně, tj. PO PI mohou poskytovat všichni ostatní pedagogičtí pracovníci podle zákona o pedagogických pracovnících, kromě AP, tj. na roveň učiteli je tím postaven např. pedagog volného času, trenér a další.

K návrhu na změnu nařízení vlády č. 75/2005 Sb. spolek uvádí (III.):

- Poskytování PO PI je prací pedagogického pracovníka, protože jde o zajištění individuálních vzdělávacích potřeb jednotlivých dětí. Je proto nezbytné tuto práci finančně ohodnotit v souladu s pracovněprávními předpisy (viz především nařízení vlády č. 374/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů). PO PI nelze z podstaty věci realizovat v průběhu vyučovací hodiny učitelem, který současně ve třídě učí, protože PO jsou školy povinny poskytovat podle vzdělávacích potřeb konkrétních dětí, ne podle organizačních možností a ochoty školy, v horším případě ovlivněné např. i postojem školy ke smyslu takového konání.
- Protože je PO PI prací pedagogického pracovníka, je potřebné přímé pedagogické činnosti přiřadit i určitou nepřímou pedagogickou činnost. Toto v návrhu zcela chybí, má se za to, že snížená NPC zahrnuje i potřeby práce pro další PPČ(?!).

Konkrétní závěry:

Návrh omezit poskytování konkrétních druhů PO (AP, PSPP) na druh zdravotního handicapu je v rozporu s definicí PO jako „nezbytné úpravy“ vzdělání pro účely „naplnění vzdělávacích možností“ dítěte, a to jak z hlediska vlastní právní definice dítěte se SVP, tak z hlediska pojetí koncepce adresnosti a cílenosti poskytování veřejné služby, která se tak ve svém důsledku stává nejen neefektivní, ale i neekonomickou. Řešením proto není službu omezit, ale nastavit tak, aby byla funkční a smysluplná, a to i přes případnou nevoli jejích poskytovatelů. K tomu je potřebné uvést body 1.7. a 1.8. přílohy č. 1 k vyhlášce č. 27/2016 Sb. do souladu se školským zákonem, protože ten neváže vznik nároku na jakákoli PO na druh školy, ale na naplňování vzdělávacích možností a uplatňování práv při vzdělávání. Jde o změnu, která byla provedena s účinností od 1. ledna 2020 vyhláškou č. 196/2019 Sb.

Návrh na poskytování PO PI pak odporuje podstatě a smyslu tohoto PO, popírá jeho povahu jako PO a činí z něj nástroj systémového posilování rozdílů v úrovni poskytované veřejné službě v závislosti na vůli či postojích jednotlivých škol.

Obecný závěr:

Návrhy na změny obou právních předpisů jsou svým obsahem a hlavně kvůli následkům, které by měly na standard veřejné služby a negativnímu dopadu na děti a jejich právní nároky při vzdělávání, z výše uvedených důvodů naprosto nepřijatelné. Technicky pak navrhované texty nevykazují znaky legislativní práce, návrhy jejich úprav jsou názorem na to, jak by měly být právní předpisy používány v praxi. Toto je jen úvodní práce při změnách právních předpisů, je potřebné provést také analýzu používaných dat, ne je doprovodit jednotlivými tvrzeními s odkazem na zjištěné jevy především z kontrolní činnosti ČŠI, případně z výkaznictví. Až následně je pak možné připravit legislativní text.

Vypracovala: Mgr. V. Doležilová (poradna@spoluskola.cz), Spolu, z. s.
Datum: 21. září 2020